

Bên cạnh việc tiến hành giáo dục lý luận chính trị theo phương pháp truyền thống, thì phải đồng thời triển khai thực hiện giáo dục lý luận chính trị trực tuyến, bởi đây là xu hướng tất yếu trong bối cảnh công nghệ số hiện nay.

(Hình minh họa)

LỢI THẾ CỦA ĐÀO TẠO TRỰC TUYẾN

Xuất hiện từ những năm đầu thập kỷ 1990, trải qua một thập niên, đến khoảng năm 2010 thì đào tạo – giáo dục trực tuyến dần trở thành một xu hướng mang tính toàn cầu. Sự phát triển mạnh mẽ của các ứng dụng trên nền tảng di động và mạng xã hội như Facebook, Google Plus, Instagram... cho phép người dùng tăng cường học tập và phương tiện tiếp cận tác phẩm bất cứ lúc nào, bất cứ nơi đâu. Điều này tạo điều kiện thuận lợi cho học trực tuyến phát triển lên bậc cao hơn.

Với tốc độ phát triển nhanh, học trực tuyến được ghi nhận mang lại doanh thu lớn, nhất là tại các quốc gia đang phát triển và đào tạo trực tuyến, như: Mỹ, Ấn Độ, Anh, Hàn Quốc, Nam Phi, Malaysia, Trung Quốc. Con số thu về 51,5 tỷ USD từ lĩnh vực đào tạo trực tuyến toàn cầu vào năm 2016 đã cho thấy tốc độ phát triển của ngành này. Theo *Economist*, số người đăng ký học trực tuyến trên thế giới tăng từ khoảng 60 triệu người (năm 2016) lên khoảng 70 triệu người (năm 2017).

Việt Nam là một trong những quốc gia châu Á phát triển mạnh mẽ về đào tạo trực tuyến. Việt Nam hiện nay đang có hàng chục trang đào tạo trực tuyến như: Hocmai.vn, Viettel Study, FUNiX... phát triển bài bản, thu hút hàng triệu người học, đặc biệt là học sinh tốt nghiệp cho thị trường lao động thông qua sự phát triển sôi động của phương pháp này.

Năm 2017, theo số liệu thống kê của *University World News*, châu Á là thị trường lớn thứ hai thế giới về đào tạo trực tuyến và Việt Nam đứng trong top 10 các quốc gia châu Á phát triển lĩnh

vực này. Cũng trong năm 2017, theo số liệu của *Ambient Insight*

, Việt Nam là quốc gia có tốc độ tăng trưởng cao nhất về học trực tuyến (vượt 44.3%), lớn hơn 4.9% so với Malaysia – mức tăng trưởng này đã có tốc độ tăng trưởng mạnh mẽ trong lĩnh vực này.

Số vốn đầu tư phát triển học tập trực tuyến thông, học tập trực tuyến có chi phí rẻ, thời gian – địa điểm – phương tiện học tập linh hoạt và chi phí đào tạo trong việc đầu tư cho nhân lực, là trình học tập. Những ưu điểm này đã kích thích nhu cầu sử dụng các khóa học trực tuyến ngày càng cao.

Phương pháp học tập trực tuyến có thể phù hợp với công nhân, kỹ sư sinh các cấp, sinh viên đi làm. Với đặc thù riêng và nhu cầu đầu tư trong đào tạo, phương pháp này đã làm thay đổi mạnh mẽ quá trình học tập của người học.

Mô hình đào tạo trực tuyến đã có sự tác động rất lớn đến hành vi của học sinh/người học trong bối cảnh

Việt Nam trong cùng cấp và sự đổi mới công nghệ số đang đổ vào dạy và học trực tuyến đã góp phần thúc đẩy công cuộc chuyển đổi số tại Việt Nam. Việc ứng dụng công nghệ số vào dạy và học trực tuyến cũng chính là phát triển kinh tế số góp phần thúc đẩy hình thành công dân “Đưa Việt Nam trở thành nước mạnh về công nghệ thông tin và truyền thông” và hội nhập quốc tế thành công(1).

Giới pháp đào tạo trực tuyến chủ yếu có thể chia thành trên cơ sở kết hợp 4 yếu tố: E-Learning (Học trực tuyến) + E-Teaching (Giảng dạy trực tuyến) + E-Management (Quản trị trực tuyến) + Social (Mạng xã hội). Cụ thể:

E-Learning: Cung cấp cho sinh viên/học sinh tài liệu, công cụ và môi trường học tập mới cách trực quan nhất. Các bài học đều có phần kiểm tra, đánh giá trực tiếp. Có bài thi cuối khóa học. Toàn bộ quá trình và kết quả học của người học được lưu trữ trên hệ thống.

E-Teaching: Trong hình thức Nettop, giáo viên có thể tổ chức giảng dạy khóa học, bài giảng của riêng mình một cách đơn giản và linh hoạt. Các bài giảng có thể được đăng tải tích hợp video

học âm thanh, hình ảnh. Một trong những chức năng chính của giáo viên là chăm sóc và quản lý, theo dõi học sinh của mình.

E-Management: Quản trị viên có những công cụ quản trị để có thể kết xuất ra những báo cáo chuyên biệt: quản trị người dùng, quản trị khóa học, tài nguyên, quản lý học số, kết quả học tập của học sinh theo lớp, theo trường...

Social: Mạng xã hội giúp kết nối người học với giáo viên, kết nối những người học với nhau để tạo nên môi trường học tập tích cực hơn (2).

Từ mô hình trên, việc đào tạo trực tuyến có những lợi ích sau:

Giảm chi phí. Với sự phát triển của Internet, hầu hết các lĩnh vực kinh doanh đều có lợi trong việc xây dựng chính sách giá cho khách hàng của mình, và đặc biệt *E-learning* không phải là ngoại lệ. Theo đó, chi phí khóa học sẽ được giảm đáng kể. Ví dụ, một học viên phải trả cho một khóa học dạy về Quản lý thống kê trung bình khoảng 5 triệu đồng, thì đi với một khóa học trực tuyến chi phí vào khoảng 500.000 đồng, nghĩa là chỉ còn 1/10. Hay một khóa học tiếng Anh có giá khoảng 3 triệu đồng thì nếu học theo kiểu *e-learning*, học viên chỉ phải tốn khoảng 300.000 đồng.

Tự định hướng. Người học có thể tự định hướng cho mình bằng cách chọn khóa học phù hợp nhất với trình độ, sở thích, mục tiêu của bản thân, hoặc một công ty có thể yêu cầu công ty cung cấp dịch vụ học trực tuyến thì tự chọn khóa học theo yêu cầu của mình, theo định hướng hay theo nhu cầu của nhân viên.

Tự đi học. Là một học viên học trực tuyến, người học có thể tự đi học như học đi học khóa học cho mình, nghĩa là có thể tự đi hay *nhận* thu vào ví dụ trí, sắp xếp thời gian hay khả năng tiếp thu kiến thức của bản thân người học.

Tính linh hoạt. Bản chất của Internet và nền tảng công nghệ cho phép người học có được sự linh hoạt trong quá trình học trực tuyến. Từ khi đăng ký học cho đến lúc hoàn tất, người học

hoàn toàn có thể đề ra và thiết lập thời gian biểu cho riêng mình; dù đang ở trong lớp học “trở” nhưng người học không bỏ giờ bố trí thời gian và không gian lớp học như phương thức truyền thống. Tính linh hoạt còn thể hiện ở “tổ chức học” và “tổ chức dạy” như trình bày ở phần trên.

Tính đáng giá. Giáo trình và tài liệu của các khóa học trực tuyến có tính đáng giá cao, vì học sinh có thể học trình, chương trình giảng dạy được soạn thảo, xem xét và đưa lên trang trực tuyến ngay từ đầu.

Thời gian tác và hợp tác. Học trực tuyến tạo điều kiện và cơ hội giao lưu, tương tác cho người học với nhau cùng lúc. Học sinh/sinh viên có thể hợp tác với bạn bè trong nhóm học trực tuyến để thảo luận và làm bài tập về nhà. Hiện nay, việc tương tác và hợp tác trên Internet được thực hiện phổ biến qua Forum, Blog, Facebook... do đó, người học có thể tận dụng những tiện ích để “vừa làm vừa học vừa chơi”.

Học qua. Học trực tuyến giúp mọi cá nhân và tổ chức/công ty/đơn vị tham gia không chỉ tiết kiệm chi phí mà còn đáp ứng đúng với nhu cầu của mình.

Đa tiếp cận và thuận tiện. Đa số học trực tuyến dựa trên nền tảng công nghệ Internet, vì vậy việc tiếp cận rất dễ dàng, thuận tiện. Người học có thể tiếp cận và tham gia học bất cứ nơi đâu, bất cứ lúc nào.

Việc có càng nhiều trang trực tuyến dạy và học để cung cấp kiến thức cho xã hội một cách hiệu quả nhất không chỉ là mong muốn, nhu cầu của người học trong bối cảnh 4.0, mà còn là xu hướng tất yếu trong “thế giới phẳng” hiện nay. Vì vậy, một tổ chức học hoặc một tổ chức hay cho một trang trực tuyến là yêu cầu và đòi hỏi cần thiết mà các nhà cung cấp dịch vụ *E-learning* cần không ngừng tìm tòi, phát triển, sáng tạo để phục vụ cho xã hội trong những năm tới

(3)

Theo Elliott Masie, một chuyên gia nổi tiếng, học trực tuyến (E-learning) là “việc áp dụng công nghệ để tạo ra, cung cấp, chia sẻ, quản lý, hỗ trợ và mở rộng các cách học trực tuyến”. Việc phát triển của Internet, với khả năng giúp học viên tiếp cận liên tục các khóa đào tạo một cách hiệu quả và tiết kiệm, đã tạo nên một giai đoạn mới cho việc học và dạy để đạt được những tầm cao

mũi.

XU HƯỚNG TRẺ TUỔI

“Tiếp tục đổi mới và nâng cao hệ thống lý luận chính trị (bao gồm các nội dung, chương trình, phương pháp giảng dạy, xây dựng đội ngũ giáo viên...) trong hệ thống giáo dục quốc dân có tầm quan trọng chiến lược” là nội dung được đề ra trong Nghị quyết Trung ương 8 khóa XI về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo(4). Ban Bí thư Trung ương Đảng cũng có yêu cầu rất cụ thể: “Đổi mới phương pháp giảng dạy lý luận chính trị, nâng cao các phương pháp học tập, hình thức giảng dạy và học tập, tạo hứng thú tìm tòi, nghiên cứu. Đổi mới hình thức, phương pháp kiểm tra, đánh giá theo hướng kết hợp hệ thống lý luận chính trị theo hướng thực tiễn”.

(5)

Công tác giảng dạy, học tập các môn lý luận chính trị trong hệ thống giáo dục quốc dân ở Việt Nam hiện nay đã đạt được những kết quả nhất định. Quá trình đổi mới nội dung chương trình, giáo trình, phương pháp giảng dạy... từng bước được thực hiện, không chỉ đem lại những đổi mới là đúng đắn. Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được, thực tiễn gian qua cho thấy, công tác giảng dạy, học tập các môn lý luận chính trị trong hệ thống giáo dục quốc dân vẫn còn những hạn chế, thiếu sót, bất cập cần được khắc phục. Nhất là phương pháp giảng dạy ở nhiều nơi vẫn còn xơ cứng, kinh viện, chưa tạo được hứng thú thực sự cho người học. Những phương pháp dạy và học tích cực, đa dạng sinh học, tạo hứng thú cho sinh viên, học viên; việc sử dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy, học tập chưa thực sự được phát huy mạnh mẽ và hiệu quả tính hiệu quả.

Nhìn chung, công tác giáo dục lý luận chính trị hiện nay vẫn chưa thực sự “nhập cuộc” vào quá trình học tập trẻ tuổi, vẫn phụ thuộc vào phương pháp dạy và học truyền thống; còn hạn chế trong việc tạo lập và vận hành giáo dục lý luận chính trị trẻ tuổi.

Theo khảo sát của Đoàn “Đổi mới giảng dạy, học tập các môn lý luận chính trị trong hệ thống giáo dục quốc dân” do Ban Tuyên giáo Trung ương tiến hành năm 2014 thì trong hệ thống giáo dục quốc dân ở Việt Nam, gần như chưa triển khai thực hiện (kể cả thí điểm) hình thức đào tạo lý luận chính trị trẻ tuổi. Thực tiễn này cho thấy, chúng ta đang đứng ngoài cuộc đổi mới và tiếp tục xu hướng đào tạo mới trong tương lai đây tiềm năng (đào tạo trẻ tuổi cho tất cả các môn học). Điều đó cũng có nghĩa là chúng ta đang lãng phí và bỏ rơi một công cụ, một cách thức tiếp cận tiên tiến trong giáo dục.

Đổi bất kỳ thời điểm và không bắt buộc, đã đến lúc chúng ta phải tiến hành lại thời khóa học trực tuyến

Trong bối cảnh dịch bệnh COVID-19 làm đình trệ sản xuất và lưu thông, nhất là làm gián đoạn việc học tập trực tuyến trên thế giới và Việt Nam, thì việc lựa chọn hình thức trực tuyến là giải pháp phù hợp và hiệu quả nhất. Đây là một yêu cầu, đòi hỏi đổi mới cách tiếp cận hình thức học tập. Việc dạy và học lý luận chính trị cũng không ngoại lệ.

Thực tiễn giảng dạy và học tập lý luận chính trị, cùng với yêu cầu không ngừng đổi mới, sáng tạo và đa dạng thành quả, tiến ích của công nghệ số, công tác giáo dục lý luận chính trị cần phải chuyển đổi nhanh chóng hình thức và nội dung trong tiến trình đào tạo trực tuyến.

Khi cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư đã hiện hữu, khi giáo dục lý luận chính trị chuyển đổi sang là chủ đạo và thực hiện bài giảng theo nhu cầu khó khăn do những tác động ngoại cảnh đưa lại, thì việc tiến hành giáo dục lý luận chính trị trực tuyến là một xu hướng tất yếu. Cũng nên từng bước coi đây là yêu cầu bắt buộc nhằm đáp ứng những đòi hỏi mới của thực tiễn, góp phần đổi mới phương thức hoạt động, nâng cao chất lượng, hiệu quả của giáo dục lý luận chính trị trong hệ thống giáo dục quốc dân ở Việt Nam hiện nay./.